

4.juli 2025 Domkirka

Deres kongelige høyheter, kong Harald og dronning Sonja med familie, gode gjester fra inn- og utland: «Vér no velkomne med æra!»

Your Majesties king Harald and queen Sonja, Your Royal Highnesses, Mayors, dear guests from Norway and abroad, a heartfelt welcome!

Her er vi, omfavna av den ærverdige Stavanger-katedralen, i jubileumsåret for Stavanger by, bispedømme og domkirke. Kirka som i 900 år har tatt imot store og små, rike og fattige, har kanskje aldri vært mer innbydende?

Orientering ved Per M. Schelderup

4.juli er en merkedag på minst tre måter: Kjære Dronning Sonja, gratulerer hjerteligst med dagen! Alle gjester fra USA, gratulerer så mye med grunnlovsdagen! I dag minnes vi de som for 200 år siden dro hjemmefra til et ukjent kontinent og vi deler et sterkt ønske om medvind for Crossing 200!

Vi bærer med oss fortellinger, minner og opplevelser. Bærer vi historien, eller er det historien som bærer oss? I mer enn 900 år har kristen tro påvirket det norske samfunnet. Keltiske kors og steinkirker fra samme periode som denne ærverdige katedralen vitner om den eldste tida. Kristentroen kom til vår kyst vestfra. Seinere skal vi synge en keltisk salme som er en del av arven derfra. I kirkas historie har mennesker fått hjelp til å tro gjennom fortellinger om hellige personer. Skytshelgen for Stavanger ble St Svithun, med opphav i byen Winchester, hjembyen til Bishop Reynald som bygde Domkirka. Vi har nettopp feiret St Svithuns-vaka, Syftesok, 2.juli. (Samme dato var fødselsdagen til kong Haralds far, Kong Olav V.)

Stavanger hadde ikke vært Stavanger uten påvirkning utenfra. Vekkelser ble utgangspunkt for store frivillige organisasjoner. Slik fikk Stavanger navnet «misjonsbyen». Her kunne barn ofte mer om Madagaskar og det store utland enn om Trøndelag. Gjennom arbeidsinnvandring lærte vi en gjestfrihet som vi ønsker skal prege byens møte med flyktninger i dag. Da Stavanger ble kulturby i 2008 valgte kommunen å sette overskriften «Open Port» på alt som skulle skje.

I dag gir vi oppmerksomhet til de som dro først, de 52/53 om bord på Restauration. Dette var begynnelsen på en massiv utvandring som gikk i bølger i flere tiår. Historien kan være en ressurs for samtaler om åpenhet og grenser for alle som kommer som innvandrere til Norge og den rike delen av verden i vår tid.

Tro og kirke har fulgt samfunnet gjennom skiftende tider, i oppgang og velstand, og i nedgang og fattigere kår. Den norske kirke blir i Grunnloven kalt «Folkekirke». Det navnet kan leses som et løfte om at kirka vil stå sammen med folk. Kirka er på ulike måter en felles arv og bidrar til et kollektivt moralsk kompass. Selv om samfunnet i dag rommer et mangfold av religioner og livssyn, utgjør den kristne og humanistiske arven en verdimeisig infrastruktur som gir tilhørighet på tvers og danner en samfunnsvev.

Bibelen er som et reisedokument der Gud driver historien framover gjennom mennesker på vandring. Noen ganger er det konger som leder an, andre ganger er det nøden og oppbrudd fra slavekår som tvinger til oppbrudd. «Fred være med deg, du uro, som driver oss hvor vi enn er» heter det i Jubileumssalmen vår.

Avreisen innebærer en avskjed. Dagens mannskap og passasjerer på Restauration er nok tryggere enn de som dro for 200 år siden. Noen sjøfolk havnet på den tida i «prisonen» i engelske havnebyer. Krevende hendelser kan åpne nye veier, og noen av disse fangene kom hjem med en fornyet gudsrelasjon. Noen av dem ble Quakers, kvekere. Datidas kirke og samfunn var ikke livssynsåpent (for å si det mildt), og mange dro fra hjemlandet for å få trosfrihet. Nå ønsker vi å være et samfunn som rommer et religiøst mangfold. Sammen kan vi erkjenne og gi uttrykk for det som skjelver i verden og hjertene våre.

Deres majestet løftet fram tillit i årets nyttårstale. Det er et sterkt håp at vi som samfunn kan fortsette å bygge på gjensidig tillit. I bydelen Hundvåg i Stavanger finner vi ett av mange eksempel. Der samles mennesker fra 28 nasjonaliteter til språkkafe i kirka, og de deler på rollene som gjest og vertskap. Det er vakkert og løfterikt at mennesker med ulik bakgrunn og kultur møtes og nye vennskap oppstår. Restaurationens reise ble begynnelsen til sterke bånd på tvers av havet.

Måtte vi ha mot til å leve livet som pilegrimer. La oss legge ut på reise i tillit til at båten bærer og at vi kan være ett fellesskap som vil forme en bedre verden for alle. Eller som Den norske kirke sier det i sin visjon: «Mer himmel på jord».

In our journeying together,
may we never lose our sense of direction,

And should cloud or rain obscure our vision,
may we draw closer to each other.

May your words be my encouragement,
and your love my protection
against the storms.

Ta imot Guds velsignelse